

дини отъ съществуването му, били съединени въ *Дуна-вилайетъ*, чийто валия ималъ седалището си въ Русе. Първиятъ валия *Митхадъ паша* (1864—1868), когото безпристрастни чужденци рисуватъ като образованъ и деенъ човѣкъ, сериозно се заловилъ да прокара реформитѣ. Въ скоро време пж-тешественицитѣ били очудени отъ прокаранитѣ шосета и желѣзници, телеграфи, мостове, банки, държавни постройки, хотели, павирани улици, улично освѣтление и т. н. Дунавската областъ, тъй да се каже, станала образцовъ вилайетъ.

Въ края на 1865 г. четирма видни цариградски търговци, родомъ гърци, неочаквано влѣзли въ преговори съ българскитѣ представители и за кжсо време дошли до пълна мирна спогодба. Синодътъ при патриаршията трѣбвало да стане наполовина гръцки и наполовина български; владицитѣ да се назначаватъ следъ изборъ, произведенъ въ самитѣ епархии, а единъ отъ българскитѣ членове на Синода, като глава, ще има седалището си въ Цариградъ. Трѣбвало само всичко това да се утвърди отъ патриарха. Обаче, голѣмиятъ, свиканъ на 22 априлъ 1866 г. съборъ на свѣтски и духовни представители, между които имало само двама българи (Кръстовичъ и Панаретъ), осждилъ спогодбата като еретическа и демократична, тъй като тя нарушавала националнитѣ права на гърцитѣ, и отхвърлилъ изцѣло българския въпросъ.

По съвета на самитѣ гърци въ декемврий 1866 г. Софроний билъ смѣненъ. Неговиятъ приемникъ *Григорий VI*, който по-рано билъ патриархъ и всѣкога се държалъ по-миролюбиво отъ другитѣ въ българския въпросъ, по своя инициатива представилъ на правителството новъ проектъ, въ който той предложилъ отъ отвѣдбалканскитѣ епархии да се образува единъ полунезависимъ църковенъ окръгъ, чийто пръвъ митрополитъ да носи титлата „Екзархъ на цѣла България“. Не любовъ къмъ мира, а политическа мъдрость по всѣка вѣроятность го е подбудила къмъ това искане: искали по-добре да пожертвуватъ Дуна-вилайетъ, та Портата да не даде нѣщо повече. Но българитѣ, понеже не се съгласявали да принесатъ въ жертва на фанариотитѣ сънародникитѣ си въ Тракия и въ Македония, отхвърлили този проектъ и се домогвали отъ Портата до независима църква.

Причинитѣ на тогавашното гръцко миролюбие и на отстъпчивостьта на Портата се криятъ въ новото политическо движение между южнитѣ славяни. Критското възстание окуражило раята. Ромънскитѣ събития презъ 1866 г. предизвикали революционенъ кипежъ у българитѣ, които се продължилъ нѣколко години. Следъ свалянето на Куза, въ Ромъния настѣпва голѣма анархия и се прѣсналъ слухъ, че турски войски ще завзематъ княжествата. Министъръ Братиано, въ желанието си да сформира български легионъ въ случай, че турцитѣ нахлуятъ, се обърналъ къмъ Раковски, който раздухвалъ тогава въ Букурещъ чрезъ своитѣ вестници революция въ България. Нѣколко чети дори били изпратени вече въ Балкана. Но други емигранти тъй очернили Раковски въ очитѣ на Братиано, че Раковски заедно съ Панайота се видѣлъ принуденъ да се спасява съ бѣгство въ Русия и тамъ самостоятелно почналъ да събира доброволци. Щомъ, обаче, престола завзелъ Каролъ, той разпусналъ доброволцитѣ.

Презъ следната зима българскитѣ водачи се събрали на съветъ за нови революционни планове. Раковски, измѣчванъ отъ болести и смутенъ отъ спороветѣ съ несъгласнитѣ емигранти, не искалъ да се мѣси въ никакво предприятие; оправдавалъ се съ това, че нѣма пари, нито оржжие, а че надежди за помощъ отъ сръбска или руска страна не може да има.